

Landbruks- og Matdepartementet
att: Gaute H. Lenvik
PB. 8007, Dep, 0030 Oslo

Bioforsk
Ledelse og administrasjon
Saghellinga A.
Fr.A Dahlsvei 20
1432 Ås

Tlf: 64 94 70 00
Faks: 64 94 70 10
E-post: post@bioforsk.no
Internett: www.bioforsk.no

Org. nr: NO 988 983 837 MVA
Bank: DNB 7694.05.64030
IBAN: NO2976940564030
Swift: DNBANOKK

Deres ref:
Vår ref:
Dato: 13. oktober 2006

LMDs strategi for forskning og forskningsbasert innovasjon- Høringsuttalelse fra Bioforsk

Generelt

Forskningsstrategien har en tydelig forankring i overordnede strategier nasjonalt og internasjonalt og er således i tråd med den forståelse vi har om våre utfordringer. Den internasjonale tilknytningen er for oss særdeles viktig, bl.a. for relevansen og kvaliteten i forskningsarbeidet. Mulighetene som ligger i regional internasjonal FoU (innovative regioner i Europa) bør komme tydeligere fram. Vektlegging av nyorientering og forskningsbasert innovasjon er tydeliggjort i dokumentet. I den omstillings- og tilpasningssituasjon landbruket er i, er dette for Bioforsk en høyt prioritert oppgave. Klargjøring av sektorenes utfordringer, roller og oppgaver med basis i realistiske utviklingsscenarier er viktig for effektiv ressursutnyttning og målretta FoU innsats.

Bioforsk ønsker å påpeke noen tema og problemstillinger som organisasjonen mener med fordel kan forsterkes eller innarbeides i dokumentet.

Driftssystemer i landbruket.

Utfordringene for landbruket er mange og svært varierte slik strategidokumentet gir uttrykk for. FoU-behovet genereres ut fra det utviklingspotensial næringen har innenfor samfunnets rammer og behov. I denne sammenheng er det som dokumentet påpeker, behov for kunnskap på andre områder enn de for landbruksforskningen klassiske problemstillingene. Likevel skal ikke de FoU-utfordringer som er knyttet til klassisk agronomi underkjennes. Husdyrholdet er selve hjulet i norsk landbruk (2/3 av økonomien) og opprettholdelse og videreutvikling av denne delen av landbruket er avgjørende for næringen totalt. Omstruktureringen og investeringene i melk- og kjøttproduksjon vil gjøre at utbytterelatert forskning vil måtte ha en sentral plass også i den aktuelle programperioden. FoU må bidra med kunnskap som gjør det mulig å produsere kvalitetsvarer av melk og kjøtt til en lavere og dermed mer konkurransedyktig pris. Kostnad og produksjonspotensial i innsatsfaktorene vil stå sentralt alt fra grovfôr til korn og til andre fôrvarer. I helheten og for totaløkonomien inngår også restproduktene og mulig anvendelse til energi. Også i utvikling av *ekstensive driftssystemer* som sikrer kulturlandskapet vil det være et vesentlig FoU-behov i den nærmeste tiden. Landskapspleie uten et landbruk med et aktivt husdyrhold kan bli svært vanskelig. Det er viktig å bidra til utvikling av økologisk og økonomisk bærekraftig drift av slike arealer der kulturlandskapselementet integreres. I denne sammenheng vil FoU med sikte på utforming

Trygg matproduksjon, reint miljø og verdiskaping basert på langsiktig ressursforvaltning

av virkemiddelapparatet være viktig. Problemstillinger med basis i driftssystemer for de "tyngre" landbruksproduksjonene og opprettholdelse av landskapsverdiene ønsker vi blir bedre synliggjort i strategidokumentet under flere av de tematiske satsingene.

Grunnforskning.

Både anvendt forskning og grunnforskning har fundamental betydning for miljø og landbrukssektoren. Etter vårt syn vil en strategisk grunnforskning være en viktig prioritering framfor den rene grunnforskningen, slik at perspektivet i forhold til resultatenes nytteverdi og anvendbarhet blir ivarettatt.

Tematiske prioriteringer

Mat, helse forbruker.

Vi synes momentene som trekkes opp er svært relevante. Forskning som øker utbytte i produksjonen er fremdeles viktig i forhold til et konkurransedyktig landbruk. Potensielle norske konkurransefortrinn bør være sentrale problemstillinger i FoU arbeidet, herunder god plantehelse.

Kunnskapsbehovet knyttet til bruk av slam som gjødsel/jordforbedring i matproduksjon er inkludert i strategiene. Et viktig moment innenfor fremtidige muligheter for slamhåndtering er biogassanleggene som vil bli realisert i nær framtid, og som vil gi restprodukter som kanskje er mer interessant for landbruket en tradisjonelt råslam. I strategiutformingen bør man ta høyde for kommende forskrifter og teknologi for prosessering av slam.

Tre, energi og tjenester er et vidt tematisk område. Temaet energi bør omfatte også forbruk av energi (energiøkonomisering) i landbruket og det er viktig for helhet i verdikjeden at vår FoU ikke opphører ved omdanningen til tilgjengelig energi. Biogass er ikke spesifikt nevnt. I vårt arbeid erfarer vi at problemstillinger knyttet til landbrukets ressurser som biogass/energi-leverandør har stor interesse i dag. Utnyttelse av husdyrgjødsel og annet biologisk materiale i en slik produksjon kan gi en ny økonomisk pilar for den enkelte bruker samtidig som miljøgevinst er stor (jf. Lavutslippsutvalget). For all biobasert energi bør det understrekes at for forskningen er det sentralt å bidra til lave kostnader per energienhet. Livsløpsanalyse (LCA) som instrument bør fremmes som FoU-metodikk også i arbeidet med energi. LCA har også på de tradisjonelt viktige agronomiske områdene en anvendelse som kan bidra til å skape fortsatt legitimitet for norsk landbruk, samtidig som dette representerer et nyttig instrument for kunnskapsstøttet politikktutforming.

Miljø og ressursforvaltning

Internasjonale miljøkrav, i første rekke representert ved ulike EU-direktiver - og FoU for å understøtte landbrukets håndtering av de krav om tiltak som vil bli pålagt næringen, for eksempel som følge av EUs Vannrammedirektiv, vil kunne påføre landbruket betydelig omkostninger i form av miljø tiltak. Strategidokumentet bør være mer tydelig på FoU behovet som kan relateres til kravene i EU-direktivene.

Landbruk og samfunn

Nordområdesatsingen som er en tverrgående satsing i Forskningsrådet har også sin spesielle plass innenfor landbruk og miljø, gjennom å belyse nordområdenes muligheter og identifisere komparative fortrinn for regionen. Denne satsingen bør reflekteres i dokumentet, og er i tråd med den politiske målsettingen om et aktivt landbruk over hele landet. Regionens sårbare miljø gjør miljøforskningen særlig relevant i forhold til økende industriell aktivitet i regionen.

Samarbeid med andre fagmiljøer.

Strategiene bør inspirere til samarbeid med vitenskapelige miljøer som faglig sett er utenfor "den nære fagkrets".

Med hilsen

Bioforsk

A handwritten signature in blue ink, appearing to read "Nils Vagstad".

Nils Vagstad

Forskningsdirektør

Olav Arne Bævre
Rådgiver

Peder Lombnæs
Forskningskoordinator

A handwritten signature in blue ink, appearing to read "Peder Lombnæs".